

Pašvaldību nozīme Latvijas ārējo attiecību veidošanā

Māris Cepurītis

Rīgas Stradiņa universitāte, Politikas zinātnes katedra, Latvija

Ievads. Par valstu ārējo attiecību veidošanu tradicionāli ir atbildīgas valsts nacionālā līmeņa institūcijas. Vienlaikus globalizācijas rezultātā ir pieaudzis jautājumu skaits, kas tiek risināti starptautiskajā vidē. Jautājumu skaita pieaugums ir izraisījis tādu akтору skaita palielināšanos, kuri piedalās šo jautājumu risināšanā, ietverot nozaru institūcijas nacionālajā līmenī un subnacionālās vienības. Šajā pētījumā tiks aplūkoti iepriekšminētie faktori Latvijā, apskatot, kā pašvaldības ir integrētas valsts ārējās attiecībās.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir izpētīt Latvijas pašvaldību lomu valsts ārējo attiecību veidošanā. Pētījums tiks balstīts uz paradiplomātijas teorētisko literatūru, kas apskata subnacionālo vienību iesaisti ārējo attiecību veidošanā. Pētījuma gaitā tiks analizēti Latvijas Republikas normatīvie akti par ārpolitikas veidošanu, atbildīgajām institūcijām un pašvaldību tiesībām un pienākumiem šajā procesā. Papildus, balstoties uz datiem, kas iegūti Austrumeiropas politikas pētījuma centra pētījumā “Latvijas reģioni un valsts ārpolitika: Krievijas faktora izpēte”, tiks analizēta Latvijas pašvaldību praktiskā iesaiste Latvijas ārējās attiecībās.

Rezultāti. Latvijas Republikas pašvaldībām valsts tiesību aktu ietvaros ir tiesības veidot ārējās attiecības, kas vērstas uz pašvaldību funkciju veikšanu. Pašvaldības var veidot un uzturēt attiecības ar citu valstu pašvaldībām vai arī veidot organizācijas, kurām deleģēt šīs funkcijas. Praktiskā ārējo attiecību realizācija Latvijas pašvaldībās ir atšķirīga un saistīta ar vairākiem faktoriem, tai skaitā pašvaldības lielumu un kapacitāti (finanšu resursi, darbinieku skaits un prasmes), kā arī interesēm un sadarbības partneriem. Ārējās attiecībās pašvaldības lielākoties ir ieinteresētas praktiskos ieguvumos – pieredzes iegūšanā, investīciju piesaistē vai sadarbībā Eiropas Savienības finansētu mehānismu ietvaros.

Secinājumi. Lai arī Latvijas teritorija, iedzīvotāju skaits un finanšu resursi ir relatīvi nelieli, Latvijas pašvaldības ir aktīvas ārējo attiecību veidošanā, lielākoties fokusējoties uz tādiem sadarbības virzieniem, kuros ir iespējams praktisks ieguvums. Latvijas mazākajām pašvaldībām iesaiste ārējās attiecībās ir minimāla vai pat tās nemaz nav, jo finanšu resursu trūkuma vai nelielā darbinieku skaita dēļ trūkst kapacitātes ārējo attiecību veidošanā.